

NIEUWSBRIEF no. 1 juli 2020

Voorwoord

Medio oktober 2018 kwam de vraag van Bureau Erfgoed gemeente Hoorn aan John Lamers om een monumentaal hekwerk te realiseren bij de begraafplaats Keern. De begraafplaats die dateert uit 1831 was vroeger bereikbaar via een brug over de sloot met twee pilasters en een hekwerk. Tussen 1955 -1960 is de weg van het Keern verbreed. Dit betekende dat ruimte werd afgesnoept van de begraafplaats; de sloot is toen gedempt en daar is een gemetselde muur voor teruggekomen. De ingang is verplaatst naar het Dampten.

Deze blinde muur onttrekt de begraafplaats volledig aan het zicht, reden voor Bureau Erfgoed om het idee te opperen om in de muur, op de plaats van brug en hekwerk, weer een monumentaal hekwerk aan te brengen. John Lamers heeft Rita Lodde en ondergetekende benaderd om een gespreksgroepje te vormen en voorstellen uit te werken. Er is contact opgenomen met architect Hans Witte om een bouwplan en een aanvraag voor een bouwvergunning te maken.

Inmiddels hebben wij een bestuur gevormd voor een stichting met de naam "Stichting Vrienden van de begraafplaats Keern te Hoorn". De financiën voor de uitvoering van dit project is inmiddels door de medewerking van gemeente Hoorn, Vereniging Oud Hoorn, Kerkmeijer-de Recht Stichting en Stichting Stadsherstel Hoorn in zoverre rond dat zij ons hebben geholpen met een lening, garantstelling en een schenking. Van deze drie verenigingen/stichtingen is een vertegenwoordiger toegetreden tot het bestuur van Stichting Vrienden van de begraafplaats Keern.

Voor de activiteiten en de financiën hebben we Vrienden nodig. Van groot belang is de steun van Vrienden, mensen die de begraafplaats een warm hart toedragen, financieel en natuurlijk ook moreel en waar mogelijk in praktische zin. Helpt u mee om nieuwe Vrienden te vinden?

Het is nu zover dat het hekwerk is aangekocht en is gestraald en gemenied, klaar om in de juiste kleur te worden geschilderd. De opdrachten kunnen gegeven worden aan de aannemers voor herstel van de muur en realisatie van de poort. De uitvoering zal medio september 2020 beginnen.

Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen en ontvangen graag uw reacties.

En wij kijken er naar uit om de plannen werkelijkheid te zien worden.

Herman Kaptein, voorzitter.

In de nieuwsbrief vindt u stukjes uit de geschiedenis van de begraafplaats, actuele zaken en andere wetenswaardigheden van de stichting. Wij ontvangen graag uw reacties, die we aan anderen kunnen doorgeven.

OM BIJ HET BEGIN TE BEGINNEN

Onder het Franse bewind aan het begin van de negentiende eeuw toen ons land bij Frankrijk werd ingelijfd en de Franse wetgeving hier van kracht werd, werd het in 1811, ingaande 1 januari 1813, verboden om in de kerken en binnen de bebouwde kom te begraven.

Napoleon had zijn hielen nog niet gelicht en Willem I zich als verlicht vorst van de Nederlanden had laten uitroepen of hij heeft het besluit in november 1813 teruggedraaid.

In sommige gevallen zijn lijken, die vanwege het verbod eerst op de begraafplaats begraven waren, na het terugdraaien van de regels meteen opgegraven en alsnog in de kerk begraven. Maar het Franse besluit bleek zo gek nog niet en men kwam terug op het vroegere besluit.

Bij koninklijk besluit van 24 mei 1825 is het begraven van lijken in kerken, kapellen en bedeplaatsen, zowel publieke als aan gestichten of particulieren toebehorende, vanaf 1 januari 1829 verboden. In gemeenten van meer dan 1000 inwoners mocht niet meer begraven worden op kerkhoven of begraafplaatsen binnen de bebouwde kom. Aldaar moesten voor 1 januari 1829 door de plaatselijke besturen een of meer begraafplaatsen worden aangelegd, ten minste 35 à 40 meter afgelegen van de bebouwde kom. De gemeente Hoorn kocht in 1829 voor f 4.200,- een stuk grasland aan het Keern van A. Reek voor het aanleggen van een nieuwe begraafplaats. Het duurde even voordat alles gereed was en de eerste begrafenis kon plaatsvinden. De schadevergoeding voor de kerken die inkomsten gaan missen en de verdeling van de begraafplaats voor de verschillende kerkelijk gezindten moet geregeld worden. Bovendien is bepaald dat lijken die in of bij de kerk zijn begraven niet naar de nieuwe begraafplaats overgebracht mogen worden.

Het beheer en de administratie van de begraafplaats zijn steeds als nevenfunctie aan één of meer gemeenteambtenaren opgedragen.

Ontleend aan overzicht Inventaris Archief Keern van Leo Hogeveen, 2010

Directeuren van de Algemene Begraafplaats

Abraham Langerhuizen van Uven	1829 – 1845
Cornelis Jan van der Eeze	1845 – 1863
Gerardus Henricus Bast	1863 – 1880
Franciscus Marinus Johannes van Grasstek	1880 – 1887
Willem van Waning	1887 – 1917
Nicolaas Voorbergen	1927 – 1937
Dirk Dell	1937 – 1958

Dirk Dell is in 1958 met pensioen gegaan en een jaar later overleden. Het graf van Dirk Dell en zijn vrouw is nog op de begraafplaats te vinden. (zie Begraven op het Keern www.oudhoorn.nl/ .....

Een opknapbeurt voor de begraafplaats en geen varkens in 1903

Na de straten en pleinen kregen de wandelplaatsen en plantsoenen nog een beurt, waarbij een voorstel van den Heer Van der Zande, om de boomen aan de Veemarkt om den andere te rooien, werd aangenomen. Het heeft ons verwonderd, dat niemand iets heeft gezegd over de banken op onze wandelwegen. Op sommige staan er te veel, terwijl men op andere vergeefs naar een rustplaats zoekt. Dat de heer Dekker nog eens even de aandacht vestigde op de begraafplaats, was heel goed. Ons kerkhof maakt toch al een treurig figuur; laat men er dan ten minste voor zorgen, dat geen varkens uit de buurt schade aanrichten.

Welkom in de zomermaanden

De Directeur der Algemeene Begraafplaats te Hoorn, daartoe door Heeren Burgemeester en Wethouders gemachtigd, maakt bekend: 1o. dat van 1 Juni tot 1 October a. s. de begraafplaats voor het publiek kosteloos zal geopend zijn dagelijks van 3—5 uur.

Kinderen zonder geleide worden evenwel niet toegelaten.

2o. dat tot bekoming van toegang buiten die uren, de sleutel, mits deze na het verlaten der begraafplaats onmiddellijk wordt teruggebracht, kosteloos kan worden verkregen bij den doodgraver M. De Jong.

BEGRAVEN OP HET KEERN

Er liggen op dit moment ongeveer 3000 graven op de begraafplaats, veelal met een grafsteen. Er zijn in de loop van de tijd meermalen series foto's gemaakt, maar een aardig compleet overzicht is te vinden bij www.online-begraafplaatsen.nl. De Stichting Online-Verleden heeft dit opgezet en stelt zich ten doel het gratis beschikbaar stellen van begraafplaatsinformatie. Hiervan maken we gebruik om te achterhalen wie er begraven ligt. De informatie over namen en data willen we graag aanvullen met gegevens die de begravenen een gezicht geven.

Daarvoor zijn we bezig een database op te bouwen die via de website van Oud Hoorn onder KENNISBANK te vinden is: <https://www.beeldbank-oudhoorn.nl/cgi-bin/keern.pl>. Aan het einde van deze nieuwsbrief vindt u een voorbeeld: BIJL. Wanneer u wilt meewerken om bijvoorbeeld van uw familielid of van een begraven aardige Horinees/niet-Horinees een beschrijving te maken, neem dan even contact op via vriendenkeern@hotmail.com

FINANCIËN

Zoals met alle plannen het geval is, ze kosten geld. Veel geld. Het repareren van de muur en het plaatsen van een toegangspoort met bijpassende verlichting kost in totaal zo'n € 56.000. Gelukkig neemt de gemeente als eigenaar een groot deel van de kosten voor haar rekening. Daarnaast hebben Vereniging Oud Hoorn, Kerkmeijer-de Regt stichting, Stichting Stadsherstel Hoorn, Rabobank Coöperatiefonds en een aantal vrienden/donateurs al een flink bedrag bijeengebracht. In totaal is circa € 46.000 van de kosten gedekt. Het restantbedrag van € 10.000 wordt middels twee renteloze leningen van Stichting Monumenten Oud Hoorn en van Stichting Stadsherstel Hoorn gedekt. Deze leningen moeten natuurlijk wel worden terugbetaald.

Voor de komende jaren hebben we nog meer plannen. Het plaatsen van bankjes, het verbeteren van de toegankelijkheid van de begraafplaats door het vervangen van een deel van het grind door straatwerk, het plaatsen van een informatiebord en het aanbrengen van extra verlichting. In totaal zullen deze verbeteringen nog circa € 12.500 extra kosten.

Uw bijdragen zijn dan ook zeer welkom op NL86 RABO 0344 9451 54.

Onze stichting heeft de zogenaamde ANBI-status. Dat betekent dat uw bijdragen in principe aftrekbaar zijn van de belasting. En omdat wij een culturele ANBI zijn is uw bijdrage zelfs voor 125% aftrekbaar. Let wel, bedragen zijn pas aftrekbaar na overschrijding van een drempelbedrag dat afhankelijk is van uw inkomen.

Als uw drempelbedrag vrij hoog is en u wilt de komende jaren een vast bedrag schenken dan is een periodieke gift wellicht iets voor u. Dit kan geregeld worden door het invullen van een formulier van de Belastingdienst waarin u verklaart om de komende 5 jaar (of meer) een vast bedrag per jaar te schenken. Bij uw overlijden stopt deze verplichting. Dit formulier kunt u bij de penningmeester opvragen via ons emailadres: vriendenkeern@hotmail.com. Iedere betaling is dan volledig aftrekbaar.

Rekenvoorbeeld: stel u betaalt de komende 5 jaar € 50 per jaar. Uw jaarlijks aftrekbare bedrag is dan $125\% \times € 50 = € 63$.

Bij een belastingtarief van 37,35% (tarief 2020) krijgt u € 24 terug van de Belastingdienst. Een betaling van € 50 "kost" dus maar € 26.

HANDEN UIT DE MOUWEN

Het beheer en onderhoud van de begraafplaats is de taak van de gemeente. Maar er is veel te doen. Een vaste dag per week is een van de medewerkers van de gemeente bezig graven op te opknappen, te herstellen en onkruid/begroeiing te verwijderen.

Voor wie wil een mooie taak om daarbij te helpen. Onze voorzitter heeft al het goede voorbeeld gegeven en het resultaat is direct zichtbaar. Hoe het georganiseerd gaat worden, bespreken we samen. Het wordt geen wekelijks terugkerende verplichting, maar regelmatig of af en toe in een rustige omgeving met anderen buiten bezig zijn, kan heel aantrekkelijk zijn.

Meldt u aan via vriendenkeern@hotmail.com of telefonisch bij de voorzitter 06-53442066

Graag ontvangen wij uw reacties en suggesties via mail, post of telefoon.

GEGEVENS

vriendenkeern@hotmail.com

www.oudhoorn.nl/vriendenKeern/

ANBI culturele instelling

NL 86 RABO 0344945154 t.n.v. Stichting Vrienden begraafplaats Keern te Hoorn.

Kamer van Koophandel Nummer 75453673

RSIN 860288651

Tel.0229 275300

Voorbeeld van een beschrijving voor **BEGRAVEN OP HET KEERN**

BIJL, JAN

Jan Bijl is geboren in Enkhuizen op 8 maart 1893 en overleden in Hoorn op 16 augustus 1923.

Op het bijna honderd jaar oude graf waarvan de letters wat moeilijk leesbaar zijn geworden, zit een mooi plaatje en een gave foto. Opvallend is dat hij als pleegzoon en verloofde wordt aangeduid.

Hij werd in Enkhuizen geboren als zoon van Cornelis Bijl en Heiltje Booij. Zijn vader, afkomstig uit Andijk, is arbeider en ze wonen op dat moment op Hoenderpad 1/279.

Vader en zoon gaan twee jaar na zijn geboorte naar Hoorn; de moeder is al eerder, een jaar na zijn geboorte, naar Amsterdam gegaan.

Zij is weer teruggekomen en met zijn drieën wonen zij in Hoorn in de Jeroensteeg 9. Echter maar voor een korte tijd.

Zijn vader vertrekt eind 1895 naar Harderwijk naar de kazerne en moeder Heiltje Booij gaat begin 1896 weer naar Amsterdam.

Jan gaat dan op driejarige leeftijd naar Hendrik Herold en zijn vrouw. Hendrik is smidsknecht, later lompenhandelaar. Ze wonen op het Gerritsland, in de Gravenstraat en Pompsteeg. Jan wordt hun pleegzoon en van beroep wordt hij kaasknecht. Zij zijn later op de Italiaanse Zeedijk 53 gaan wonen. Hendrik Herold is daar in 1912 overleden en Jan blijft bij zijn weduwe Femmetje de Boer wonen.

Jansje Ebink is afkomstig uit Steenwijk en werkt als dienstbode bij mevrouw Best, Grote Oost 72. Zij heeft Jan Bijl in Hoorn ontmoet en zij zijn verloofd.

Jan overlijdt na een smartelijk lijden op 30-jarige leeftijd, zeer betreurd door zijn pleegmoeder en zijn verloofde. Zij zorgen samen voor een mooie grafsteen met een foto van Jan.

Jansje vertrekt na het overlijden van haar verloofde naar Den Haag. Later komt zij weer naar Hoorn, gaat bij de familie D.N. Stam, Grote Oost 10, werken en gaat eind 1928 naar Amsterdam. In 1931 trouwt zij in Amsterdam met Piet de Lange, een meubelmaker, oorspronkelijk uit Staphorst. Pleegmoeder Femmetje de Boer is een jaar na Jan overleden op 76-jarige leeftijd. Voor haar geen advertentie in de krant en geen grafsteen, net zo min als voor haar man. Waarschijnlijk is zij wel op het Keern begraven.

WFA foto-27294 Portret van Hendrik Herold

Rita Lodde-Tolenaar 2020